

Pretul

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,
se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a două si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului „Observatoriulu“ în Sibiu.

Nr. 90.

— Sibiu, Sâmbata 8/20 Novembre. —

1880.

Recensiune asupra cartiei: Convorbiri economice de Joanu Ghica.

Editiunea III. Doue volume. Bucuresci 1879.

(Urmare.)

În Capu 2 din P. V auctorulu caracterisédia personificandu miseliile speculantiloru și usurariloru fara sufletu, lasandu'i se vorbésca, precum diseramu în Nr. preced., în jargonulu loru, pentru-cá cu atátu se fia inferati mai bine.

„Vorbisemu cu pop'a Stanu dela Piparati, se ne intalnimu la birtu la Gabranu, cá se taiemu tergulu a trei buti de spirtu ce'i trebuia pentru consumatiunea stabilimentulu ce are în satu. Estimpu a inchiriatu și carcium'a proprietariulu, a facutu apaltu vendiarea beuturiloru si'i trebue marfa mai multa. Ceasornicile la noi nu prea se potrivescu, fiacare regulédia pe alu seu dupa opiniunile sale politice și iata-me espusu se asteptu dinaintea unui tacámu parfumatu cu esbuquetu de sápunu prostu și slanina ranceda. Norocu cá localulu nu e de natura a inboldi fómea musteriiloru.

La o mescióra alaturea, doui bețrani se delectau între țigaretu și cafea, dandu din vreme în vreme câte unu paharuti de cognacu pe gátu.

— Ti-ai adusu flacaulu din nauntru, kir Dobre, dicea celu din stang'a, o fi procopsitu nevoe mare; am auditu c'a luat dofortatulu, o fi de vreo doue dieci de ani; l'au pusu în slujba?

— Se'lu vedi, s'a facutu unu vlajanu cátu mine de mare; 'mi-a fagaduitu nepotu Vasilake c'o se dica ministrulu se'lu faca procuroru, cá de! nu póte se'lu faca mai multu deocamdata; e camu crudu; se incépa de josu; l'am scrisu si la clubulu celu mare, unde sunt totu feciori de ómeni, numai cheltuéla e camu mare, cá-ci acolo au felu de felu de gusturi; ce se facu? se apuce si elu se între în lume, cum dice si nepotámeu Vasilake, 'i-am luat unu apartamentu la Grand-hótel.

— Da de ce se nu'lu tii la dumnéta la Jupuiti, până'i vei gasi o tréba; cá se nu bata petrele haimaná.

— Vai de mine, cumetre, se se prostésca copilulu la tiéra, dupa cé am cheltuitu o gramada de bani cu densulu! Se siédia în Bucuresci, se se frece cu ómenii, cá de! de procopsitu, procopsitu e; dar nu e practisitu; scii: *άλλα τα πράγματα και άλλα τα γράμματα*, cum dice nenea Pana; uitate dumnéta la coconu Lascarake, la coconu Hristake, la Encusioru si la Nicusioru, gandesci cá sciu carte? si invertescu lumea pe degite; cá sunt practisiti; judetiulu la noi nu'lu duce veru Jancu si cu nepotu Jordake? a potutu vre-unu gubernu fara densii? ne tragu pe toti de nasu; ce voru ei, aia se face.

— Ia spune-mi ce face nepotát'o Unghisióra? nu l'am vediutu de nu se tine minte.

— 'I-a fostu reu de totu, a avutu norocu c'a cadiutu ministeru, cá dreptu în ocna se ducea; a alergatu nevast'a lui serac'a, vai de ea, mai cu rugatiuni pe la boieri, mai cu acathiste pe la bisericí, a datu Dumnedieu cá tocmai candu ilu arestuiése a cadiutu si ministerulu; apoi are si nisce prietini totu unu si unu; au saritu cu totii cá nisce smei si l'au scosu din belea; mancasse nisce bani de ai visteriei.

— Imi pare bine, saraculu, cá a scapatu, omu cu familie grea, o gramada de copii, dar biat'a nevasta, bunatate de femee! Da de ce se fi cadiutu ministerulu, frate?

— Ce, nu scii? vrea se dea pe Voda josu. Bine cá 'i a prinsu de veste, cá ne duceamu pe copca.

— Si nu 'i a facutu nimenea nimica?

— Ce se 'i faca, cá nu l'a potutu prinde, daca punea man'a pe densulu, apoi atáta ii era.

— Cum nu l'a potutu prinde? l'am intalnit si eri pe poda. O ilu scie si gubernu, cá am unu finu, pe Terinte lacatusiu, cela scii, care deschisese

pravalie lângă casele dumatiale dela Popa-Rusu, s'a bagatu la Politie, d'astia cum le dice? ómeni de ordine, câte a carbóva pe di, tréb'a lui e se'lu urmarésca si se duca raportu: unde merge, ce dice, ce gandesce. Ce pate bietulu crestinu, cá umbla multu vai de omu! pune'ti în gandu, cá într'o di dupa ce s'a plimbatu tóta diu'a mai pe în tergu mai pe la oboru, pe la nisce fabrici tocma lângă barier'a Herestreului, s'a dusu de a mancatu la gradina la Guichard, apoi sér'a se te tii Terinte; dela capu podulu Mogosió la sfantu Visarionu, de acolo pe în Batiste a resboit'o tocma în Tabaci; candu a ajunsu în piétia la Radu-Voda, bietu finu Terinte a cadiutu pe o lavitia; într'o clipa l'a si perdutu din ochi, apoi umbla tóta nóptea se'lu gasésca; tocma despre diua le a diariu esindu dintr'o casa în dosulu bisericí nemtiesci, unde se aduna ei nóptea de vorbescu. Umbla iute, nevoie mare.

— O fi avendu bot-forti.

— Asia nu! ia cisme de astea cá ale nóstre, ghetre.

— Si a fostu în Tabaci? audi diavolu! si finut'o n'a pusu man'a pe densulu? Candu dicu eu cá avemu unu gubernu de mamaliga! apoi mai dovéda de cátu asta? se mérga în Tabaci! Ce se le faci, daca nu voru se'lu dea de golu proclétii aia de copii cu care se întielesese se faca revolutiune! Trebue se scii cá în tóte e amestecatu. N'a bagatu o bomba cátu capulu de mare în luleaua lui coconu Jancu Manu, de nici până acuma nu se scie cum s'a facutu asia caraghioslicu. Dar în complotulu lui Bontila nu era amestecatu, si cine 'i a potutu da de capeteiu? S'a pusu atunci veru Jordake cu capulu si nu 'i a potutu veni de hacu! Si credi cá nu era pe délu mitropoliei candu cu omorulu lui Catargiu? l'a sculatu procurorulu nóptea din somnu; s'a inchisu amendoui în casa; ce 'i a disu, ce 'i a facutu, cá 'i a datu drumulu. Uite, nu se face nimicu fara scirea lui: pe Englitera o are în busunaru, Sultanulu nu ese din vorb'a lui se'lu pici cu céra, pe Russi'a valvartej o aduce; pe Franci'a, pe Itali'a si pe Austri'a ia asia le jóca; candu cu Beust candu cu Andrassy; atáta norocu cá Bismark nu'lu are la nazaru, mai alesu de candu a cunoscutu care sunt ómenii cei buni care isi iubescu tiéra si sunt devotati tronului. De vrea elu, gandesci cá nu opria resboiulu de anu, candu s'a prapaditu o gramada de lume; are se dea séma grea dinaintea lui Dumnedieu! atáta sange versatu si atáta bani cheltuiti.

— O fi nene Dobre si cum dici dumnéta, dar apoi si gubernulu prea s'a facutu de totu. Ba cá ala asia, ba cá alaltulu altmintirea, parc'am fi în vremea incuisitii; scii dumnéta cá banuelile astea póte se bage în capulu ómeniloru lucruri care nici nu le trecea prin minte. O multime de spioni cu urechi'a la usile si la ferestrele caselor si birturiloru, ascultandu si pandindu diua si nóptea se apuce vreo vorba sau se ghicésca unu semnu; inventandu comploturi, spuindu minciuni si urdindu intrigi, cá se ia carbóv'a; denunciandu cá o crima ori ce sentimentu de demnitate si de independintia, declarandu-te revolutionaru, anarchistu, petrolistu, indata ce nu esti ciocoiu unui ministru sau unui favoritu alu dilei, care iau asupra-le monopolulu patriotismulu, alu ordinei si alu stabilitatii, si mai alesu alu dynastismulu; ceea ce nu opresce cá ómenii cei buni, credinciosi si devotati de astadi se fia tratati mane la rondulu loru de resturnatori, de socialisti si de inamici ai tronului si vice versa. Si în vertejulu acestoru intrigi nemernice, scárbóse si nerusinate care corumpu sufletulu, degrada si inabusiascu cugetarea, lasa cursu liberu venalitatii impiegariloru, care merge lantiu mana în mana cu coruptiunea gubernamentalá, sporesce din ce în ce mai multu o biurocratie numerósa, apesatóre si hrapitóre, care traiesce pe spinarea poporatiunei muncitóre, precum traiesce o armata de invasiune

într'o tiéra cucerita; face cá o lume întréga, arendasi, negustori, meseriasi, napustescu comerçulu si industri'a, le lasa pe man'a nemtiloru si a evreiloru si ei alérga cu limb'a scósa dupa posturi. Prin sate nu mai vedi decátu perceptori si vatasiei, care mai iau câte doua-dieci la suta, peste ceea ce este scrisu în lege si în roluri. În armata nu se mai cauta aperiatori ai patrii contra strainului, ci ómeni devotati, instrumente ale ministrulu; credintiosulu de astadi este mane banuitu; nu se cere dela oficeru altu meritu, decátu se fia unu instrumentu de opresiune în contra poporulu, cá se'lu póta tinea cu ori ce pretiu în tacere si în nemiscarea mortii, daca ar indrasni se strige: „destulu cu opresiunea, „cu immoralitatea, cu prevaricatiunea, cu calomni'a, „cu intriga si cu minciun'a!“ sau daca ar voi se céra se beneficiéde de bunurile si de garantiile constitutiunii ce i s'a juratu. Ce se'ti spui, Nene Dobre, mie imi pare cá unu gubernu lucrandu cum lucrédia gubernulu nostru, isi perde timpulu; cá-ci nimicu nu póte omulu, fia cátu de mare, în contra ideiloru celoru adeverate, în contra legiloru superióre cari conduc destinele omenesci. Nu e bine cá gubernulu se se incréda numai pe poterea armata si se caute se ridice unu edificiu socialu întemeiatu pe intriga si pe minciuna. Totu muta pe oficeri de colo până colo; totu ia comendile dela unii si le da la altii; par' cá în dilele nóstre militarulu mai póte se nu aiba idei si convictiuni; mai póte fi despartitu de natiune; par' cá mai póte fi ceea ce era mercenarulu Arnaut si Switzer. Daca le spui adeverulu se supera. Poterniciloru nu le place se le arate cineva urmarile ce potu se aiba faptele loru, candu nu sunt basate pe dreptate si pe ratiune; si candu vorbele esu adeverate, reulu ce le vine ilu atribue acelor care 'i a prevenitu, éra nici odata legiloru ordinulu moralu, pe care nu au voitu se'lu tie în séma.

(Va urmá.)

Transilvani'a.

— Sibiu. (Economia si comerçulu cu vite, pretiurile victualieloru de carne.) Se nu trecemu prea departe inapoi preste anulu 1848, pe candu boii cei mai frumosi se vindeau parchi'a cu 400 fl. valuta de Vien'a = 160 fl. m. conv., éra caii de remonta unulu câte 115 fl. m. c. pe alesu. Sub sistem'a absolutistica (1850—1861) se scumpisera tóte obiectele asia, în cátu lumea credea cá mai susu nu potu mergea. Ei, dara nu scimu cum se întemplá, cá ómenii pe atunci castigau bani multi si nu le pasá de pretiuri mari; din contra economii se bucurau, cá productele loru aveau pretiuri fórté bune. Vite erau fórté multe în tiéra, pe candu acuma, chiaru dupa marturisirea unanima a publicistiloru magiari aristocrati, mai virtosu de 10 ani incóce numerulu viteloru descrese neincetatu. Adeveratele cause sunt cunoscute; se pare inse cá cei dela potere suferu de ide'a fixa, cá concurenti'a cu vitele care se impórta din alte tieri, descurgédia pe locuitori dela economi'a de vite si apasa pretiurile. Apoi cá si în Romani'a s'a inpuçinatu preste mesura numerulu viteloru, nu numai spre cea mai mare dauna, ci — se o spunemu verde, si spre rusinea tieriei.

Gubernulu ungurescu opresce inportulu de vite sub cuventu de cium'a viteloru. Fórté bine face din acésta cauza. Amu ajunsu inse, cá opritul se fia absolutu, neconditionatu, sub orice inpregiurari. Caus'a nu póte fi si nici nu este alta, de cátu economi'a política, pentru-cá locuitorii tieriei se'si póta vinde vitele cátu mai scumpu, daca le au. De aici vine urcarea enorma a pretiuriloru de carne în acésta tiéra muntósa, facuta dela natura pentru economia de vite. Dara nu sunt oprite numai vitele cornute; nici chiaru oi, turme de ale locuitoriloru ardeleni, tinute dincolo, nu mai potu intrá incóce, séu nici-decum, séu numai pe lâng.

o multime de formalități s'eu mai bine chicane. Scopul este să aci învederatu pentru-că valórea locurilor de pascutu se créscă cātu se póte mai susu. La inportulu de rimatori din Romani'a și Serbi'a se facu asemenea dificultati cá niciodata înainte. Se pricepe și acésta mesura și tóte celelalte. Se lucra dupa unu planu concentricu. Despre o parte se tréca de s'ar potea, teritoriulu întregu alu terei numai în proprietatea catoruva mii de familii, de alt'a pretiurile productelor se se urce neincetatu, pentru-că pe acestu canalu toti banii se se scurga în manile proprietarilor. Este totu imitatiune engleséca. Astadi platimu kilogr. carne de vita cu 46—50 cr., de porcu 46—50 cr., de óie 24—28 cr. (dupa piatie), grasimea de porcu 50 kil. 36—40 florini v. a.; nu voru trece 5 ani și mergendu lucrurile totu asia, victualiile de carne voru inaintá cu alte 25% în pretiu.

Dara me rogu, ce castiga proprietarii cu acésta? Castiga atata, că tóte celelalte obiecte fara care nu potu fi ei nici-o di, se urca neincetatu în pretiu, pentru-că încependu dela dileriu saracu până la fabricantulu bogatu, toti voru se traiéscă cu orice pretiu, și cei mai puçini au placerea de a se spendiurá s'eu innecá numai din respectu cãtra egoismulu aristocratiei vechi și a celei noue, recrutate dintre fiii lui Israilu. Se invertu într'unu cercu ametitoriu. Asia este egoismulu.

Candu vei cautá de aprópe, tóta cért'a cea mare diplomatica, ce mai curge între Serbi'a și Ungari'a, insoçita de amerintiari trufasie, se reduce la comerçiu cu porci, în care serbii facu mare concurentia ungurenilor. Nu atátu economii, cātu mai virtosu speculantii cu porci facu acestu spectacolu. Serbii și romanii, carii duc porci la B.-Pest'a, sunt supusi la multime de chicane. Comerçiu acestu întórce milióne.

Urmarea va fi, că comerçiu cu vite din Romani'a, Serbi'a, Bulgari'a isi va luá calea pe mare, prin porturile Tulcea, Constanti'a, Mangali'a, Varn'a, spre a se vinde în alte piatie europene, pe bani de aur, nu de sdrantie. Capital'a imperiului otomanu a fostu dedata din secolu a considerá pe Romani'a cá pe gránariulu și magazinulu seu de victualii. Cantitati immense de gránatie, oi cu sutele de mii, corabii incarcate cu untu, miere, pstrama (carne de vita, muschi uscati), unsóre de vita (cervisiu), seu, piei s. a., s'au transportatu totudeauna din Romani'a la Constantinopole. Daca se va face unu singuru podu statatoriu preste Dunare, ceea ce trebuie se se intemple, atunci Romani'a nu va mai avea nici-o trebuintia de piatile capitalelor austro-unguresci pentru productele sale; éra manufacte și fabricate, a caroru trebuintia o simte poporatiunea ei, îi vinu și până acum în preamare abundantia, mai bune, mai frumoșe și mai eține de cātu mai tóte cele austro-unguresci. La acésta catastrofa national-economica trebuie se ne preparamu și noi ardelenii fórté de timpuriu, s'eu mai bine, ar fi trebuitu se fimu preparati de multu, mai virtosu prin o reforma radicala în prasirea și îngrijirea de vite; cá-ci de ex. cu oile tiurcane cu lana grósa și pline de calbédia, cu cai mártioșe, cu bouleni cá nisce tiapi, flamendi și balesosi, tinuti în grasduri scunde, strimte și inpuțite, nu se face nici o concurentia economica, éra cu rimatorii de soiu numai cātu burzucii, dauna de bucatele predate pe ei.

— Clusiu. (Urmari imediate și alte asteptate dupa versarea de sange din 13 Novembre.) Este tocma o septemana, de candu redactorulu Nicolae Bartha fu mace-latu de cãtra oficiarii imperatesci Dienstl și Rüstow. N. Bartha, omu nascutu din familia de proprietari nobili de Ardealu, e cunoscutu cá magiaru fanaticu, colcaitoriu de ura neimpacata contra totu ce este austriacu, nemtiescu, și mai alesu contra armatei imperiale. De l'ar fi cautatu cineva inadinsu în tóta tîer'a, cá se'i dea rol'a în totu casulu fórté periculósa, de a provocá și a insultá pe corpulu oficiariloru imperatesci, mai aptu abia ar fi aflatu pe altulu, afara dóra de amiculu seu Gabr. Ugron. Nimicu nu caracterisédia mai bine órb'a cutediare și totuodata ur'a acestei clase de ómeni, decātu atentatulu loru din Septembrie 1877 candu plecasera se dea focu orasielor din Moldov'a și se strice calea ferata, cá se nu mai póta veni trupe muscalesci.

Revolt'a de acuma sémena fórté cu cea din a. 1834 provocata totu la Clusiu prin studentii și advocatii tineri, pusi inadinsu de cãtra cãtiva magnati, cá se insulte militi'a și se provóce bataia. Acea revolta fu innecata în puçinu sange de cãtra batalióne romanesci, comandate cá se traga în carne.

Cea de acuma nu se póte dice că este innecata. Alti ómeni și alte timpuri. Cea de înainte cu 46 de ani isi avuse urmarile sale; cea de astadi? cine va trai, va vedea.

Noi Romanii aru trebui se ne interessamu fórté de aprópe a sci, daca Bartha incepuse provocarea în cointelegere cu ómenii partidei sale, sau cá lucruse numai de capulu seu. Presupunendu cá comisiunea mixta, care a inceputu indata investigarile, va scóte adevéru la cale, noi vomu apucá în mână firulu pe care ni'lu dá press'a mai moderata magiara. Din aceea aflamu între altele, frappant'a inpregiurare, cá cért'a dintre locotenelele Rüstow și unu voluntariu magiaru nu s'a intemplat acuma, ci înainte tocma cu unu anu, și cá acelu voluntariu avuse portari fórté provocatórie cãtra oficiari; asia perdiendu'si Rüstow patienti'a, va fi disu și elu ungurului „magyar kutya“ = cane ungurescu, precum ungurii dicu germaniloru la tóte ocaziunile „hunczfut a német“, adeca ném-tiulu e cane (sau porcu de cane) și alte insulte de acestea, cá totu atâtea probe de iubire fratiéscă. Apoi secatur'a dintre oficiariu și voluntariu fusese de natura privata, ea nu se intemplase la vreunu locu publicu; prin urmare Bartha nu avea se o publice, afara numai daca avuse de scopu a irita pe ungrime asupra oficiariloru.

Cá Bartha și cei de partid'a lui au trebuitu se aiba unu scopu cu acea provocare, se cunóscé și din alta inpregiurare, cá adeca Nr. 263 din „Kelet“, în care se coprinde revelatiuni de acestea, fu arsu pe piati'a cea mare de cãtra multimea infuriata. Asia este toleranti'a loru, nu le place adevéru.

Pâna la ce gradu voru fi oficiarii cei doi de vina, acésta se póte decide numai cu legile militare în mână, de cãtra judecatorii loru. Atâta recunoscú și unii unguri mai moderati, cá oficiariulu Rüstow ar fi venitu în periculu de a'si perde rangulu, daca nu si-ar fi cerutu satisfactiune cu sabi'a, și apoi afla, cá Bartha ofensase fórté greu pe cei doi oficiari secundanti prin aceea, cá în locu se le dea scaunu și unu respunsu demnu de unu cavaleru, elu din contra, chiamandu pe servitoriulu seu, prin acesta le-a deschisu usi'a și 'ia datu afara în modu brutale, fara cá aceia se'lu fia vetamatu cu nimicu. Candu vei cautá bine, acea fapta e de natura cá se irrite pe unu corp intregu de oficiari, din cauza cá în acelu casu nu se póte dice, cá secundantii aru fi intratu la elu cu forti'a și cá ei insii l'aru fi provocatu în persóna, la bataia, ci densii a intratu la Bartha numai cá martori delegati și cá secundanti, conformu praxeii observate în tóta Europ'a la duelle. Unii se și mira de moderatiunea acelor doi oficiari. Este cu totul altu ceva, candu dicu cei ce cunoscú pe Bartha mai de aprópe, cá Rüstow n'ar fi trebuitu se considere din capulu locului publicatiunea esita în „Ellenzék“. Unu Bartha nu póte se vetame cu nici o insulta pe nici-unu oficiariu, elu nu are caracteru de cavaleru, nu merita nici provocare nici acceptarea provocarei.

Combinandu casulu dela Agri'a cu locot. colonelu Seemann în cért'a pentru stindardulu ungrurescu și inca alte câteva trase cá de peru, cu acesta din Clusiu, apoi tóte simptomele arata, cá ungrii cauta cért'a cu felinariulu și cá se lucra mereu la spargerea dualismului și pentru simpl'a uniune personala, s'eu dóra și mai puçinu.

Dupa acestea trecemu la actiunea garnisónei militare de sambata și duminéca; premitemu inse, cá în Clusiu garnisón'a e amestecata, din romanii și secui.

Indata dupace oficiarii taiara pe Bartha, comand'a garnisónei aflandu-o a si pusu în misicere cu celeritate nespusa, în câteva minute ostasii ocupara locuinti'a macelatului, inchisera strad'a aceea și pe cea vecina. Védiendu cá poporulu alérgea cu miile, se comandá implantarea baionetei; adaoge inse „Kelet“ (263), cá comandantii ne avendu incredere în soldatii de nationalitate magiara, cá nu cumva se se revólte și ei, sambata pe la 3 óre d. a. comandara o compania intréga de romanii (din regimentu romanescu-oláh regement), care venindu în doué colóne cu baionet'a implantata, inchisera strad'a din ambele parti.*) Multimea se apropia pe la capetele stradei sbierandu și larmuindu.

Pe la 4 óre mai venira doué companii, acum inse cu baionet'a la pieptu, dandu asaltu asupra poporului, care scapá în cãtrau apucá, éra într'a-

*) Ce mai mirare! De 400 de ani totu asia a fostu: romanii au fostu masacrati prin secui, secuii prin romanii. În Clusiu stá regim. 62 maioritatea secuii și regim. Nr. 51 romanii. Dienstl și Rüstow érau de regim. romanescu de reserva.

ceea o alta compania luá pe cei doi oficiari Dienstl și Rüstow în mijlocu si'i conduse p'áci incolo, nu-mai asia scapara ei cu viétia. În aceeași óra siese companii erau postate de înaintea casarmei, standu gat'a de asaltu.

De aci incolo adunarile municipale și altele de glóte dela 5—6 mii, adrese, proteste, telegrame, injuraturile cele mai spurcate asupra armatei, decisiune unanima, cá nimeni se nu mai cutedie a salutá pe vre-unu oficiariu imperatescu, nici a siede la aceeași mésa cu ei în locale publice, sub pedépsa de infamia și tradare. Tóte acestea și alte demonstratiuni au duratu pâna luni; într'aceea nóptea sparsera și ferestrele generalului Demel; isi batura jocu și de generalulu magiaru Némethy din aceea garnisóna. Din toti, deputatulu Gabr. Ugron isi face de capu: elu atátu în cuventarea sa tinuta la poporu, cātu și dupa aceea dicea, cá acum nefiindu preparati, se nu provóce versare de sange, dara se se prepare cu totii.

În fortaréti'a dela Clusiu casca gurile 12 tunuri Uchatius cãtra cetate.

Dupa „Visum repertum“ alu mediciloru, Bartha are în capu 4 taiaturi de câte 10—12 centim. în lungime, mai tóte pâna în osu; pe braçiuulu dreptu o intiepatura afunda si o taiatura; palm'a la aceeași mana taiata în curmedisii și se crede cá 4 degete i se voru amputá, cá abia se mai tinu de olalta; la braçiuulu stângu mai multe taieturi, éra la propri'a mana degetulu micu curmatu, arteri'a cotului (arteri'a ulnaris) taiata; pe façia are numai o taiatura. Spunu cá aspectulu lui în acea stare este fiorosu.

Comisiunea mixta are de presedente pe prefectulu comite Colomanu Eszterházi, membrii civili pe Paulu Biro presedente și Romanescu asesoru la acelu tribunalu, éra din partea militara unu maioru și 2 capitani auditori.

Deputatiunea ce duce adress'a la monarquu e de 3 membrii, condusa de prefectu. Prea bine; dara cursulu regulatu alu justitiei nu se va inpedecá nici incurcá prin deputatiuni și proteste.

— Aradu. (Unu oficiariu batutu de mórte.) Carolu Schubert, primu locotenente în pens. mergendu acasa duminéca în 14 Nov. pe la 10 óre sér'a fu trantitu la pamentu de cãtra individi necunoscuti și batutu pâna a remasu mai mortu. Nefericitulu oficiariu a strigatu dupa ajutoriu pâna candu a mai potutu, dara pre candu au alergatu ómeni din acea strada, hotiomanii au disparutu. Diariile voru a scie, cá Schubert fu tiranitu curatu din resbunare.

Ungari'a.

— Budapest'a. Delegatiunile se inchisera cu destula solemnitate și cu discursuri, dupace s'au votatu budgetulu mai întregu asia, precum l'au cerutu ministrii.

Diet'a ungruresca s'au apucatu de discussiunea budgetului; dara cu cātu intra mai afundu în desbaterea lui, cu atátu ese la lumina, cá deficitulu va fi multu mai mare de cātu ilu prevediuse ministrulu c. Szapáry. Într'aceea dn. ministru esí cu proiecte de lege, spre a introduce taxe (accise, inposite indirecte) pe cafea, zacharu și bere etc. Nici café'o'a nici zacharulu nu se mai potu considerá cá obiecte de luxu, precum au fostu considerate înainte cu 80—100 de ani, ci cá victualii de prim'a necesitate. Se vedemu ce se va alege din acelea proiecte în decursulu desbateriloru. A mai esitu ministrulu și în an. tr. cu de acelea, au fostu inse respinse.

Renunitulu br. Sennyey fu de parere, cá fara unu nou inprumutu onerosu nici asta-data nu este nici o scapare.

În siedinti'a din 15 Nov. se desbatu cu mare sgomotu caus'a lui Bartha.

Dela Agramu scirile mai noue sunt érași fórté funeste. În nóptea din 16 Nov. fu de nou cutremuru de vreo 6 óri, din care doué fórté tari, ruinatórie de edificie. Fric'a și desperatiunea este generala.

Romani'a.

— Bucuresci. Societatea national-economica Concordi'a improvisá dela Septembrie incóce o espositiune modesta, curatu romanésca, în capitala. Solemnitatea deschiderei dupa „Monitoriuulu oficiale“ ne va interessá și pe noi, cari preparamu o espositiune totu romanésca pentru Augustu a. viit..

„Sambata, în 13/1 Novembre a. c. M. Sa R.

Domnitoriulu a asistatu la solemnitatea de gala a deschiderii espositiei „Concordi'a romana“ M. S. Domnulu, dupa o dare de séma oficiala, a fostu primitu la sosire 'I de d. ministru alu agriculturii, comerțului si lucrurilor publice, impreuna cu presedintele societatii „Concordi'a“, d. C. Porumbariu, si membrii acestei societati, precum si de unu numerosu si distinsu publicu, care venise a asistá la acésta prima serbare organizata in onórea muncii nationale. Dupa ce Mari'a Sa Regala a intratu in salonulu de onóre alu espositiei, d. presedinte alu societatii 'ia adressatu urmatoriulu cuventu:

Prea Inaltiate Dómne!

Societatea „Concordi'a romana“, fundata in scopulu de-a lucrá pentru desvoltarea spiritului de Asociatiune si a muncii intre romani, indeplinesce, astadi, un'a din principalele datorii, inscrise in statutele sale la art. 4, aceea de-a organiza espositii periodice, in cari se se védia ce produc in arte si industrii societarii si alti romani aderenti, pentru momentu, si ceea ce potu produce pe viitoriu. Fiindu bine incredintiati, Prea Inaltiate Dómne, cá daca acesta a fostu unulu din mijlócele cele mai puternice, prin cari natiunile cele mai luminate astadi au ajunsu la regenerarea lor, natiunea romana nu va fi cea mai puçinu favorisata de darurile naturei, spre a nu potea calcá si ea pe urmele aceluor natiuni, mai cu séma cá nimicu nu'i lipsesce, nici bratia, nici inteligentia, nici vigurositate, nici materiale, nici capitaluri, dar numai unu stimulentu, o incuragiare, o rechiamare la viétia, o desteptare din letargi'a la care timpurile de nenorocire si nestabilitate prin cari a trecut, au condamnát'o pâna astadi. Inaugurandu astadi acésta mica serbatóre a muncii romanului, societatea „Concordi'a romana“ se simte cea mai fericita vedindu pe Mari'a Vóstra Regala luandu parte, cum binevoiti a luá ori-unde vedeti unu inceputu de viétia a unei ramure de activitate a natiunii, alu carei parinte ati devenitu prin atâtea nenumerate probe de iubire si devotamentu la totu ce contribuie pentru binele si fericirea ei. Primiti dar, Prea Inaltiate Dómne, omagielé nóstre de celu mai profundu respectu si viua recunoscintia pentru acésta inalta si domnéscá incuragiare, ce dati miculu nostru inceputu.

Visit'a Marii Vóstre Regale este cea mai vedita incuragiare ce dati tuturor aceluor romani si romance, cari au respunsu la fratiésca nóstra chiamare. Domnésc'a Vóstra examinare a produseluor lor va fi cá unu balsamu de inviere ce veti versá in ánim'a si sufletulu fia-caruia si care'i va pune in positi'a aceea cá, dacu acum se presenta Marii Vóstre Regale si tierii sficiosi, cu mici si imperfecte produse ale muncii lor, la o viétore espositiune, indoindu munc'a, abilitatea si inteligenti'a, se se presinte mai demni de acésta nobila si generósa buna-vointia a Marii Vóstre Regale. Numerulu de 351 exponenti si esponente ce au luat parte la acestu concursu, prin produsele lor, este si va fi, acésta este credinti'a nóstra, atâtea greuntii, cari semanate in diferitele parti ale tierii, voru produce, intr'unu timpu fórte apropiatu, ródele cele mai bine facétoare. Suntemu fericiti, Prea Inalte Dómne, de-a esprimá in faci'a Marii Vóstre Regale adenc'a nóstra recunoscintia inaltulu gubernu, care nu s'a marginitu numai a facilitá sarcin'a ce ne-amu luat asupra-ne, acordandu-ne transportulu gratuitu atátu prin caile ferate cátu si posta a tuturoru obiecteluor ce ni s'au tramisu din diferite parti ale tierii, dar a venitu a sporí continutul micii si modestei nóstre espositiuni, tramiendu mai din tóte stabilimentele statului produsele lor, spre a fi expuse vederei publicului.

Tablu fidelu de ce avemu si de ceea ce ne lipsesce, fia-care se va silí din tóte poterile se imple golulu ce esista. Oglinda stravedietóre a gradulu nostru de cultura, fia-care va vedea in trens'a, cátu de inapoiati suntemu si cátu trebuie se lucrám cá se potemu ocupá loculu ce ni s'a fixatu in rondulu natiuniloru civilisate; fia-care va vedea inse, si aptitudinile cele mai pronuntiate ce avemu mai in tóte ramurile activitatii nóstre economice, dar cá ne lipsesce acea perseverantia si acelu spiritu de Asociatiune, care ducu la limanulu doritu. Vedindu Mari'a Vóstra Regala si publiculu produsele si elaboratele expuse de diferitele nóstre scoli de meserii de ambele sexe, cari abia sunt la inceputulu lor, se va constatá inca odata, ce se astépta si ce au se devie acele focarie de cultura, si cum prin ele numai vomu ajunge a inestrá pe romani cu ceea ce stramosii nostri numiau bratiara de aur, adeca mestesiugulu. Rogamu dar Provedinti'a, Prea Inaltiate Dómne, cá sperantiele si aspiratiunile nóstre si ale tuturoru romaniloru, cari la 1866 chiamandu-ve din sínulu iubitei Marii Vóstre Regale familii si confindu-ve destinatale lor, se traiti ani multi si fericiti pe tronulu Romaniei, spre a le realisá, facédu astfeliu din Romani'a o adeverata Belgie a Orientulu si a potea se inseriemu cu litere de aur in paginile istoriei nóstre numele Marii Vóstre Regale si alu prea iubitei Vóstre soçie.

Se traiti Prea Inaltiate Dómne,
Se traiésca M. S. R. Dómn'a,
Prosperu munc'a romanului!“

Prea Inaltiatulu nostru Domnu a respunsu in terminii urmatori:

„Espositiile au datu in tóte tierile indemnulu celu mai puternicu arteluor, industrii si meseriiloru, stabilindu concurenti'a, respalindu silinti'a. Speru cá totu asia va fi si la noi. Salutu dar, cu mare bucuria, ántai'a espositie romana infiintata prin iniciativ'a societatii „Concordi'a“, si urediu din tóta ánim'a unu deplinu succésu acestei frumóse întreprinderi, care sunt convinsu, va portá ródele sale. Am avutu in totudeauna dorinti'a cea mai viua de-a vedea industri'a si meseriile nationale asigurate si desvoltate prin fabrice si prin scóle practice, pastrandu-se astfeliu tierii atâtea milióne, cari mergu

in fia-care anu preste hotare. Voiu fi dar recunoscatori ori-carui va contribuí si lucrá la emanciparea nóstra economica. Dea Dumnedieu cá acésta mica espositie, care este dejá semnulu unui progresu simtitoriu, se fia inceputulu intru dobandirea marelui resultatu, care va dá noua viétia si tarie poporulu romanu.

Multiamescu tuturoru cari au luat parte la acésta roditóre întreprindere si voiu trece cu placere prin diferitele sectiuni, spre a judecá silintiele si munc'a fia-caruia.“

Aceste cuvinte au fostu acoperite de cele mai viui aclamatiuni ale asistentiloru. — Apoi M. S. R. Domnulu, insoçitu de d. presedintele si membrii ai societatii, a visitatu diferitele salóne ale espositiunii, oprindu-se la fia-care sectiune a obiecteluor espuse si cercetandu cu viu interessu productiunile variate ale arteluor si industrii romane, reprezentate aci prin numeróse esiantilóne, si constatandu cu placere, cá acestu modestu inceputu póte luá o mare desvoltare, gratie spiritului care ánimá astadi tóte clasele sociale, spre a dá o energica si vigurósa impulsione muncii si diferiteloru meserii, si a ajunge a creá astfeliu o industria a nóstra propria, menita a deschide noue isvóre activitatii si avutiei nationale. La plecare, M. S. R. Domnulu a promis cá va vení a visitá din nou espositi'a impreuna cu M. S. R. Dómn'a, care, din caus'a unei usióre indispositiuni, n'a potutu insoçi, la serbarea de deschidere, pe M. Sa Regala Domnulu. (Timpulu.)

Din Dobrogea.

— Actulu oficiale ce urmédia indata aci la loculu ántaiu, ne dá se intielegemu, cá gubernulu Romaniei se încerca se dedea pe poporatiunea Dobrogiei la viétia constitutionale si la exercitiulu unoru drepturi de autonomia municipale, in comune si in districte. Din alu doilea actu aflamu, cá in capital'a Constanti'a se edifica o biserica catedrala romanésca, cum si cá s'au luat mesuri, cá tóte bucatile de marmura se se pastredie cu cea mai mare grija. Acelea acte publicate in „Farulu Constantiei suna:

— „Prin inaltulu decretu domnescu Nr. 2511 dela 21 a le curenti consiliurile comunelu urbane si rurale din acestu judetiu sunt convocatu a se intruní in dilele de 18 si 19 Novembre viitoriu la 10 óre a. m. in localurile primarieluor, cá se aléga, cei din comunele urbane cáte trei delegati, éra cei din comunele rurale cáte doi delegati, conformu art. 38 din legea organica a Dobrogiei. Afara de acésta, consiliurile comunale voru desemná, cele urbane cáte doi si cele rurale cáte unulu din cei mai de frunte contribuabili ai comunei, care urmédia de dreptu a luá parte la alegerea consiliulu judetianu potrivit aliniatulu 2 dela mentionatulu articulu. Delegatii alesi si acei desemnati in modulu aratatu mai susu sunt convocati a se intruní in dío'a de 22 Nov. la resiedintiele ocóleloru respective, unde voru procede la alegerea a cáte doi membri in consiliulu judetianu.“

— Prefectur'a primindu dela onor. ministeriu alu instructiunii publice si culteluor, in urm'a cererii sale, fonduri pentru stringere de materialu necessariu catedralei romane, ce este a se edifiá in orasiulu Constanti'a, a luat dispositiuni prin d-nii administratori de Constanti'a si Mangali'a, pentru a se oprí pe sém'a administratiunii tóte bucatile de marmura lucrate séu nelucrate si colónele de marmura séu pétra (cele de pétra numai in stare fórte buna), ce se voru gasí, neapartínédu cuiva, in aceste doue plasi. Sunt invitati, totudeodata, d-nii administratori, a inaintá neintardiatu unu raportu de numerulu bucatiloru si de costulu transportulu lor pâna in acestu orasiu, cá se se inaintedie in urma sumele cuvenite; si a dá ordine severe primariiloru, cá se pastredie cu cea mai mare grija, pietrele, marmurile si colónele, pâna ce se voru transportá.

Tóte petriile séu marmurile cu inscriptiuni antice voru fi de asemenea tramise prefecturei.“

— Migratiunile turcesci se continua neincetatu. In 20 Octobre s'au intorsu in Dobrogea 85 persóne, barbati, femei, baiati; la Bulgari'a 14. In 21 mai venira in Dobrogea 35. In 18 au emigratu din Dobrogea la Constantinopole 83, din Bulgari'a 176 pe 2 vapóra. In 20 Oct. mai esira din Dobrogea 8, din Bulgari'a 50.

Istoricii si etnografii, inea si barbati de statu potu se invetie multu din acestea stramutari, care sunt o imagine viua a multoru popóra din vechime, din evulu mediu si chiaru mai dincóce, cum ómenii isi schimbau locuintiele.

Se pare cá comerciulu maritimu in portulu Constantiei ia o desvoltare totu mai considerabila. Asia de ex. numai in 7 dile între 18—25 Oct. au intratu in acelu portu 8 corabii incarcate, 1 desiérta, au esitu inse din portu 11 incarcate si numai 3 desierte. S'au descarcatu 141,342 kilogr. marfi straine, s'au incarcatu 62,527 kil. marfi diverse si 2325 kile (pr. 8 galete de Ardealu) cerealii.

Britani'a mare.

— Londra, 15 Novembre. Cu ocasiunea unei serbatori in Bristolu, d. Northcote tinu unu discursu, in care declará cá tractatulu dela Berlin nu contíne nimicu nici despre o cederea Dulciniei, nici despre unu aranjamentu ce trebuia se se inchiaie vér'a acésta cu Greci'a. Elu desaproba tóte mesurile de siluire, de si doresce cá Pórt'a se si indeplínésca tóte îndatoririle. Atátu demonstratiunea navala, cátu si încercarau de a restabili concertulu european, sunt unu fiasco. Engliter'a nu voiesce se faca unu resbelu pentru Greci'a. Oratorulu blamádia politic'a in privinti'a Irlandei si crede cá atátu liberalii cátu si conservatorii — acesti din urma inca in ori-ce casu — sunt rivali ai radicalismului. (Dupa Tel. din Buc.)

Sciri diverse.

— Sibiu. Eri in 19 Nev. s'a serbatu dío'a onomastica a Majestatiei Sale imperatesei si reginei Elisabet'a, cu Te Deum in biserica parochiala rom.-catholica si in alte biserici. Pe edificiele publice erau arborate cunoscutele stindarde treicolore si celu bicoloru.

— In comun'a vecina Turnisioru au arsu alaltari superedificatele la 13 economi, totu in strad'a unde arsesse si in Aprile a. c. Ventu mare ce tinuse doue dile, adusesse in celu mai mare periculu comun'a intréga, dara pompierii cetatii comandati indata la acelu focu si husarii stationati acolo au abatutu peirea prin incordari extraordinarie.

— (Resbunare nationala.) Din Ungari'a nu se mai comanda nici-o marfa. „Nu se primescu“. „Nu trebuie“. „Retour“. „Dupa ce in Ungari'a si in Budapesta elementulu germanu este persecutatu (unterdrückt), nu me simtiu indemnatu a mai face comerciulu cu marfa din Ungari'a.“ Acestea si asemenea acestora sunt respunsurile care vinu la comerciantii din Ungari'a, nu numai din Germani'a propria, ci si din Vien'a, Prag'a, Lintiu, Insbruck. Acesta este resultatulu persecutiunii de nationalitati, éra de candu se agita cu furia, cá se silésca pe toti negutiatorii de tóte nationalitatile a portá protocóle (socoteli) numai in limb'a magiara, nicairi cunoscuta in Europ'a, de atunci germanii se retragu si mai tare de cátra comerciantii Ungariei si ai Transilvaniei. Consecentiele potu se fia fórte funeste: ruinaarea creditulu si vetamarea grea a intereseluor national-economice.

Ce stare desperata!

— (Constituere.) Societatea de lectura „Virtus romana rediviva“ a junimei studióse dela gimnasiulu gr. cath. din Naseudu, incependu-si activitatea pre anulu scolasticu 1880/81, s'a reconstituitu in 19 Septembrie sub conducerea onoratulu Domnu professoru Gregoriu Pletosu, in modulu urmatoriu: presedinte: Josifu Catulu std. VIII cl.; vicepresedinte: Nicolau Popu, std. VII cl. gimn.; notariu alu siedintieloru si alu corespondentieloru: Alesandru Halitia, std. VII cl.; cassariu: Georgiu Verticu std. VII cl.; bibliotecariu: Alesandru Buteanu, std. VII cl. si controloru: Vladimiru Hacmanu, VIII cl.

Acésta aducénduse la cunoscinti'a publicului, totuodata isi tine de santa datorintia a esprime cea mai adenca multiamita onorateloru redactiuni pentru trami-terea gratuita a pretiuiteluor sale foi, rogandu-le, cá si pre venitoriu se binevoiesca a o sprigini cu acelu favoru.

Din siedinti'a societatiei „Virtus romana rediviva“ tñuta in Naseudu 7 Novembre 1880.

Presedintele:

Josifu Catulu.

Notariulu:

Alesandru Halitia.

— (Statistic'a globului.) Partea locuabila a globulu, are o suprafatia de 134.600.000 kilometre patrate, e locuita de o poporatiune de 1,283 milióne de individi. Sum'a mortalitatiei intr'unu anu este apocsimativu de 333.000.000; pe fiacare di: 91,544; pe óra 3,731 ómeni; pe minuta 60, pe secunda unu omu. Asia dara, fiacare din pulsatiunile ánimei nóstre insémna mórtea unui omu.

Durat'a de mijlocu e de 33 ani. — O patrima a poporatiunii móre inainte de 7 ani, o jumetate inainte de 17. Din 100 mii de individi, unulu ajunge la etatea de 100 ani. Ómenii insurati traiescu mai multu de cátu cei neinsurati. (Romanulu.)

— (Nou'a comuna Michaiu Bravulu.) Pe mosi'a monastirei Vacaresci, din plas'a Baltii, si chiaru la hotarulu judetiuului Brail'a cu Jalomitia, s'a infiintiatu, nou'a comuna Mihaiu Bravulu, asiediata pe o cósta frumósa si cu vederea spre Dunare.

Acésta comuna are o vatra de 200 case si este

populata de 200 capi de familie, insuratiei sateni. Pe langa locurile de casa si de araturi, li s'a rezervatu locuitorilor in tota lungimea satului si unu locu in largime de 30 stanjeni pentru a face fontani, si adaptoare pentru vite. Prin acesta comuna trece drumulu celu vechiu alu Calarasiloru, si se afla situata la o distantia de trei kilometri departe de Dunare.

(Rom. libera.)

Parochulu greco-orientalu Joachimu Munteanu din Gur'a-riului

a cutediatu a provocat pe redactiune in Nr. 87 alu „Observatoriu” la pag. 348, ca scirea despre condamnarea lui la inchisoare pe 15 zile se o declare de o reutatie scornitura. Parochulu Joachimu Munteanu a fostu condamnatu la inchisoare in doue instantie si eroarea raportorului a fostu numai in cifra. Dara a fi condamnatu la inchisoare pentru fapta rea prin tribunale competente, la 24 de ore sau 15 ori mai multe zile, este totu una; din punctu de vedere moralu si juridicu decide calificarea coprina in documentele si marturiile, cu care tribunalele motivadia judecat'a lor. Adeverulu autenticu este urmatoriu:

Dupa o certa forte scandalosa avuta cu unu locuitoriu fruntasu din Gur'a-riului, anume Jacobu Arsenie, (noptea in carciuma), acelu pop'a Joachimu Munteanu 'ia trasu mai antaiu o palma, pe care Arsenie ia dat'o indaraptu, scurtu, ei s'au batutu.

Se vede ca pop'a Joachimu s'a simtitu batutu mai reu de catu Arsenie, ca-ci elu a produsu si unu Visum reptum dela unu medicu. Judecatori'a din Salisce prin sententi'a sa din 15 Aprile 1880 Nr. 499 b. f. condamnã pe Jacobu Arsenie la o amenda de 15 fl. sau ne voindu ori ne potendu a platí, la arestu de trei zile si portarea speseloru processului. Conformu §§-iloru 411 et 412 din cod. pen. judecatoriulu avea dreptu se'lu condamne pana la 6 luni de arestu; dara din patru motive mitigante, numerate de catra judecatoriu, i s'a dictatu pedepsa cea mai usiora, constatandu-se totuodata, ca pop'a Joachimu „ia datu ansa acusatului, de s'a atftiatu „asupra'i, lovindu indirecte si in modu astutu in onoarea „nevestei acusatului, si dandu'i acusatului pe langa asta „inainte de seversirea faptei, si o palma preste „obrazu.“ Aceasi judecatoria adaoge in motive: „desvelindu-se din contra prin cercetare, ca vetamatulu „in calitatea sa de slusbasiu alu altariulu si alu templei moralitatii publice si sociali religioase, traindu „chefuitu prin carciume, si certandu-se cu unulu „si cu altulu, se da insusi de golu, ca densulu ca ast-feliu (ca atare, Coresp.) mai puçinu poete face pretensia „la unu respectu deosebitu, precum va se si'lu usurpedie, „acusatulu nu s'a potutu agravã de considerantele „§§-iloru susu indicati.“

Aceasi judecatoria avendu in vedere §§-ii 270, 263, 269 si 426 apoi 496, in care pentru o fapta ca a popii Joachimu Munteanu se dictedia pedepsa de arestu dela 3 zile pana la 1 luna, avendu inse si alte considerante, si anume ca in momentele bataliei era beatu, ilu condamna numai la o amenda de 5 florini, sau arestu de 24 ore.

Acestea sententie publicate, ambii batausi au apelatu la tabl'a regesca (Curtea de apellu). Acesta a dou'a instantia in siedinti'a sa publica (nyilvãnos ülésben) din 2 Juliu 1880 Nr. 2916 a schimbatu sententi'a judecatoriei din Salisce numai in favoarea lui Jacobu Arsenie, scadiendu'i arestulu dela 3 la 1 di si amend'a dela 15 la 5 fl. era sententi'a adusa contra popii Joachimu Munteanu o a confirmatu intocma.

Acesta a dou'a sententiã venita in cale de ape-

latiune, s'a publicatu la judecatori'a din Salisce in 17 Juliu 1880 Nr. 896.

In procesulu de pressa din 28 Oct. a. c. dn. advocatu Arz de Straussenburg a produsu ambele acestea sententie la curtea de jurati, in audiulu numerosulu publicu, pe care inse voindu a'lu crutiã, nu le-a cititu atunci; dara ori-cine ar vrea se le cunoasca coprinsulu intregu, le poete avea usioru, dupa originalu.

Pop'a Munteanu e omu de 33 de ani, casatoritu. J. Arsenie (fetiuru preotulu repaus.) de ani 38 cu 5 prunci.

Preturile cerealeloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

16 Novembre st. n. in Sibiu:

Grãnu, dupa cualitati	1 hectolitr	fl. 7.30—8.30
Grãnu, amestecat	1 „	„ 5.70—6.70
Secara	1 „	„ 5.60—6.—
Papusiou	1 „	„ 2.80—3.30
Ordiu	1 „	„ 3.90—4.30
Ovesu	1 „	„ 1.90—2.20
Cartofi	1 „	„ 1.60—2.—
Mazare	1 „	„ 7.——8.—
Linte	1 „	„ 9.—10.—
Fasole	1 „	„ 5.50—6.50

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

7/19 Novembre 1880.

Obligatiuni rurali din 1864 convertite cu 6%	1.	85.— b.
Inprumutulu Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	„	108.— „
Obligatiuni dominiãli cu 8%	„	104.— „
— Creditu fonciãriu ruralu cu 7%	„	100.— „
— Creditu fonciãriu urbanu cu 7%	„	93.— „
Inprumutulu municipale alu capitalei din 1875 cu 8%	„	99.1/2 „
Actiunile caliloru fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	„	55.— „
Obligatiuni din 1868 cu 6%	„	98.40 „
Prioritati cu 8%	„	— „
Actiunile bançei Romani'a din 1869	„	310.— „
Daci'a, comp. de ascur. din 1871 act. (fr. 500) 8%	„	215.— „

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de cantoru-docente din Portiu, dieces'a gr. cath. a Gherlei, tractulu protop. alu Ipului, se publica prin acesta concursu pana la **31 Decembre** a. c.

Solutiunea anuale e: 100 fl., 40 mertie (ferdele) grauntie, 3 org. □ de lemne, — gradina de 2 1/2 jugere — la campu de 4 mertie semenatura — si accidentii stolare.

Doritorii de a dobandi acesta statiune se voru presenta la senatulu scolariu de acolo, pana la terminulu insemnatu.

Datu in Hidigu (Hidvég) 16 Nov. 1880.

(46) Joanu Vicasiu, protop.

Concursu.

Pentru ocuparea statiunei de cantoru-docente din Siumalu, dieces'a gr. cath. a Gherlei, tractulu protop. alu Ipului, se publica prin acesta concursu pana la **31 Decembre** a. c.

Solutiunea anuala e: 100 fl. v. a., 3 org. lemne, 80 mertie grauntie, competintia cantoralã, agru arabile de 7 mertie semenatura, fenatiu de 3 cara fenu, gradina de 480□ si accidentii stolare.

Doritorii de a ocupa acesta statiune se voru presenta la senatulu scolariu de acolo pana la terminulu prefptu.

Datu in Hidigu (Hidvég) a 16 Nov. 1880.

(47) Joanu Vicasiu, protop.

Auditi, vedeti si mirati-ve!

Marfurile de argintu Britania, primite dela o massa concursuala a unei mari Fabrica de argintu Britania, devenite falita, se dau cu ori ce pretiu, sau mai bine disu gratuitu.

Trimitiendu fl. 7. — in bani gata sau cu rambursa ori cine primesce urmatoarele 50 obiecte cu a patra parte din valoarea reala, si adeca:

Bucati	6	Cutite de masa	escelente, manunchiu de argintu Britania, cu cutitari adeverat englesesci	Tote 50 obiecte au costatu mai inainte 25 florini si costa acum numai florini 7.
"	6	Furcutie de cele mai fine,	argintu Britania, dintr'o bucata.	
"	6	Linguri de mancare	de argintu Britania, grele si massive.	
"	12	Linguritie de cafea	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
"	6	sustititoare de cutite	de argintu Britania, de cea mai buna cualitate.	
"	1	lingura mare de lapte	de argintu Britania, massiva	
"	1	lingura mare de supã	de argintu Britania, grea.	
"	9	Tave de prezentatu,	ciselate forte finu.	
"	2	sfnescice de masa de salonu	Britania pline de efectu.	
"	1	corfa de pane	massiva de argintu Britania.	

Tote 50 obiecte sunt fabricate din celu mai finu si celu mai solidu argintu Britania, care este uniculu metalu ce ce exista pe lume, care in veci remane albu si nu se poete deosebi de argintulu adeverat nu nici dupa o folosire de 30 ani; pentru acesta garantedia.

Afara de aceste mai sunt:

18	cutite, furcutie si linguri	de argintu Britania, câte 6 bucati tote 18 la olalta fl. 3.75.
6	linguri mici de cafea	de argintu Britania, mai inainte cu fl. 3.— acum numai cu fl. —.60
1	lingura de supã	„ „ „ „ „ „ 3.— „ „ „ „ 1.—
1	lingura de lapte	„ „ „ „ „ „ 1.50 „ „ „ „ —.50
6	tave	„ „ „ „ „ „ 5.— „ „ „ „ 1.50
6	sustititoare de cutite	„ „ „ „ „ „ 4.50 „ „ „ „ 1.50
1	cuteia de zãharu	„ „ „ „ „ „ 4.— „ „ „ „ 1.20
1	pareche sfnescice mai mari	de „ „ „ „ „ „ 2.— si fl. 3.—
1	clopotielu de masa	de argintu Britania mai inainte cu fl. 4.— acum numai cu fl. 1.60
1	pabaru de oua	„ „ „ „ „ „ —.60 „ „ „ „ —.30
1	pipernitia si salacitia	„ „ „ „ „ „ 2.50 „ „ „ „ —.75
1	Carafine pentru otietu si uleiu,	de argintu Britania mai numai fl. 3.50 si fl. 4.50
1	unealta de focu	grea de pusu pe masa, mai inainte fl. 3.— acum numai cu fl. —.95.

Canã de cafea si tea a fl. 2, 2.50, 3, 4; clesce de zãharu a cr. 35, 50, 80, fl. 1; cutii de zãharu a 2.80; presaratoriu de zãharu a cr. 25, 40, 75, 90, fl. 1; carafine de otietu si uleiu a cr. 75, 95, fl. 1.70, 2.80, 3.25, 4.— inca si alti articuli nenumerati.

Cã dovada, cã anuciulu meu

nu este insielatoria,

me deobligu prin acesta in publicu, daca marfa nu convine, a o rentorce: fara nici o greutate. Indreptu la epistolele de multiamita ce mi-au venitu, si pe cari imi voui permite ale publica successivu. — Cine doresce deci a primi pe banii sei o marfa buna si solida si nu lapedatura, se se adressedie numai cãtra

A. Fraiss,
Vien'a, Rothenthurmstrasse 9, vis-a-vis de palatulu archiepiscopescu.

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 22 - 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austria de josu),

a fostu folosita in forte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probedia prin mii de scrisori de recunoscentia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra releuru invecitate si permanente, a raneloru care pãroieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflaturiloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, gabinare, suferintieloru intensive a neruiloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturu, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pãlele albe la femei, morburiloru scrofulose, inflatiri ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

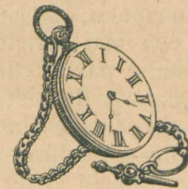
Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se scotescu 10 cr. Pentru de a se aparã de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-nii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

(41)

8—24

Numai odata

se ofere ocaziune asia de favorabila, de a procura unu orologiu escelentu, cu jumetate pretiulu.

DESFACERE

grandiosa.

Raporturile politice, care s'au ivitu in intregu continentulu Europei, n'au lasatu neatinsa si Elveti'a. Consecenti'a a fostu emigrarea lucratoriloru in masse, care a periclitatu existenti'a fabriceloru. Si fabric'a reprezentata de noi, care e cea dintai si cea mai insemnata fabrica de orolage, a inchisu de o cam data fabricarea sa, incredintiandu-ne pe noi cu vendiarea fabricatorulu sale. Aceste asia numitele **orolage-de-buzunariu-Washington**, sunt cele mai bune de pe lume, sunt forte elegantu gravurate si in frumsetiate si lucrute dupa sistem'a americana.

Tote orolagele sunt repassate (esaminat) pe secunda si garantamu pentru fiacare 5 ani.

Cã dovada a garantiei sigure si a soliditatii celei mai severe, ne obligamu prin acesta in publicu, cã suntemu gata a reprimi si schimba fiacare orologiu, ce nu convine.

1000 remontoire de buzunariu, fara cheie de intorsu la tãrta, cu mantela de cristalu, regulate cu acuratetia estrordinara pe secunda; afara de acesta aurite prin electrogalvanismu nou, dipreuna cu lantiu si medalionu etc., pretiulu de mai inainte fl. 25, acum numai fl. 10.20 de unulu.

1000 ancore esemplarie de lucsu din nicol-argintu, pe 15 rubinuri cu cadranuri in emailu, aretoru de secunde, sticla lata de cristalu, mai inainte cu fl. 21, acum numai fl. 7.25 de unulu, tote repassate pe secunda.

1000 orolage-cilindre in frumsetiate in capsula de nicol-argintu, cu sticla lata de cristalu, pe 8 rubinuri forte finu repassate, dipreuna cu lantiu, medalionu si cutie de catifea, mai inainte fl. 15, acum numai fl. 5.60 unulu.

1000 orolage ancore de argintu veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu monetariu c. r. pe 18 rubinuri, afara de acesta aurite prin electricitate, forte finu regulate. Orolagele au costatu mai inainte fl. 27 acum numai fl. 11.10 unulu.

1000 orolage remontoire-Washington de buzunariu, din argintu greu si veritabilu de 13 loti, probatu de oficiulu c. r. de punciare, pe langa garantia severa, repassate pe secunda, cu mecanismu de nicol asia, incãtu orolagele aceste n'au nici candu lipsa de reparatura. Orolagele aceste au costatu mai inainte fl. 35 si astadi se capeta cu pretiulu fabulosu de eftinu numai cu fl. 16. Afara de acesta langa fiacare orologiu se da gratuitu unu lantiu, medalionu si cutie de catifea.

1000 orolage pentru domne, de aur veritabilu, cu 10 rubinuri, mai inainte cu fl. 40, acum cu fl. 20.

1000 orolage remontoire de aur veritabilu pentru domni sau domne, mai inainte cu fl. 100 acum fl. 40.

650 orolage de parete cu incuadratura de emailulu celu mai finu si cu mecanismu de sunatu, mai inainte cu 6 acum cu fl. 3.75 unulu repassatu.

650 orolage desteptatãre, cu aparatu de larma, forte finu regulate, aplicabile si cã orolage pe masa de scrisu, mai inainte fl. 12 acum numai fl. 4.30.

650 pendule cu lucru forte finu de sculptura in casulii inalte gotice de lemnu, de intorsu in fiacare a opt'a di, regulate finu pe secunda, forte frumose si imponente; de ore-ce unu astfeliu de orologiu si in 20 de ani mai are pretiu indoitu, se nu lipsesca astfelu de orologiu din nici o familia, mai cu sama pentru cã astfelu de piesa de cabinetu este decoru in fiacare locuintia. Orolagele aceste costau mai inainte fl. 35, acum numai fabulosulu pretiu esceptionalu de eftinu de fl. 15.75 unulu.

Comandandu cine-va orolage pendule, are se adauge si o arvuna.

Adress'a:

Desfacere de orolage

Fabrica de orolage Fromm.
Vien'a, Rothenthurmstrasse Nr. 9, Parterre.